

NACRX002T70P

Dne: 8.12.2017 | Naše značka:
Vaše značka:

| Vyřizuje/tel.: Bartl / 974 847 472

ZPRÁVA ZE ZAHRANIČNÍ PRACOVNÍ CESTY

MÍSTO: Sarajevo, Bosna a Hercegovina

ÚČEL CESTY: Kontrolní návštěva v rámci programu Podpora kapacit Státního archivu Bosny a Hercegoviny

ÚČASTNÍCI CESTY: BcA. Adéla Růžičková, Ing. Štěpán Urbánek

ZPRÁVU PODÁVÁ: Ing. Štěpán Urbánek

NAVŠTÍVENÉ INSTITUCE: Státní archiv Bosny a Hercegoviny, Sarajevo

TRVÁNÍ CESTY: 20. – 24. 11. 2017

DATUM VYHOTOVENÍ: 8. 12. 2017

SCHVALUJE: PhDr. Eva Drašarová, CSc., ředitelka Národního archivu

TEXT ZPRÁVY ZE ZAHRANIČNÍ PRACOVNÍ CESTY

ČÁST VŠEOBECNÁ:

V termínu 20. – 24. 11. 2017 proběhla druhá – a v tomto roce poslední – kontrolní návštěva v rámci plnění programu České rozvojové agentury „Podpora kapacit Státního archivu Bosny a Hercegoviny“. Cílem návštěvy bylo dořešení nedostatků zjištěných při minulé kontrole (v září t. r.), doladění pracovních postupů, na které minule nezbyl prostor a v neposlední řadě i workshop pro vybrané studenty Akademie výtvarných umění v Sarajevu.

Cesta byla uskutečněna pravidelnými lety společnosti Austrian (11:20 Praha – 12:15 Vídeň a 12:55 Vídeň – 14:00 Sarajevo) a Lufthansa (13:25 Sarajevo – 14:50 Mnichov a 18:55 Mnichov – 19:45 Praha). Po zkušenostech z minulé návštěvy bylo pro cestu mezi letištěm a centrem Sarajeva v obou případech využito TAXI.

Ubytování v apartmánu Casa United bylo taktéž zvoleno na základě velmi pozitivní zkušenosti z minulé návštěvy – cena, ochota provozovatelů a umístění v dochozí vzdálenosti od navštíveného pracoviště Archivu Bosny a Hercegoviny.

ČÁST ODBORNÁ:

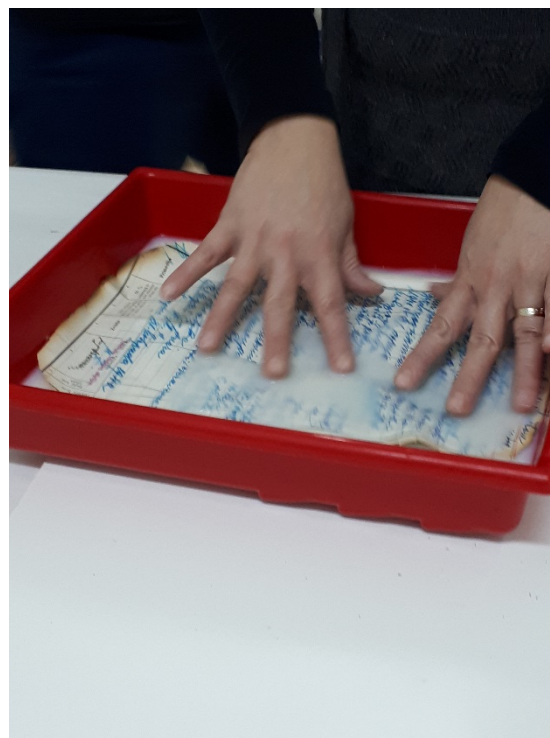
První den bylo hlavním cílem definitivní zprovoznění přístroje pro výrobu demineralizované a obohacené vody. Demineralizační část byla v provozu už od minulé návštěvy, avšak obohacovací jednotka nebyla z časových důvodů prověřena. Vše nasvědčovalo tomu, že na přístroji by již neměla být žádná závada, avšak po kompletním spuštění se ukázalo, že problém s měřením vodivosti přetrvává. Ostatní funkce přístroje se zdají být v pořádku, na měření vodivosti je ale založena kontrola vlastností produkovaného roztoku i automatická funkce přístroje. Momentálně tak lze přístroj využívat, avšak na pracovišti není jiná možnost, jak stanovit vodivost. Pomineme-li tedy samotný fakt, že přístroj je nově dodané zařízení, u kterého by neměly být problémy tohoto typu, náprava je potřebná i proto, že úroveň obohacování vody lze momentálně řídit pouze odhadem podle doby trvání procesu. To je jednak relativně nekomfortní a jednak nepřesné – samotný proces může mít (a zpravidla má) odlišný průběh v závislosti na různých faktorech. Právě stabilní kvalita používaných materiálů je jedním ze základních předpokladů pro kvalitní restaurátorskou práci – obzvláště ve velkém množství, což je přesně případ tohoto pracoviště.

Kromě tohoto čistě technického problému byla pozornost věnována další problematice restaurování materiálů z místního archivu.

Při minulé návštěvě se ukázalo, že klasická individuální aplikace fixačních činidel pomocí štětce je pro řadu materiálů nepraktická. Množství ohněm poškozených dokumentů s oblastmi vyžadujícími fixaci překonalo předchozí odhady (hlavně rozpíjející se razítka – někdy i několik na jednom listu) a bylo tak nutné dořešit možnost rychlejší aplikace. Tento problém byl vyřešen úpravou standardního předpisu doporučeného pro přípravu směsného iontového fixativa tak, aby byl roztok použitelný pro aplikaci ponorem.

Obrázek 1 – příprava fixativa pro aplikaci ponorem

Obrázek 2 – aplikace fixačních činidel ponorem

Dále byla zopakována metodika restaurování materiálů o větším formátu – v tomto případě se jednalo o Sarajevské noviny z roku 1910. Celý proces znala restaurátorka již z Prahy, ale protože na tomto typu materiálu od té doby nepracovala, bylo vhodné zopakovat ho podrobně. Postupy jsou v podstatě shodné s restaurováním menších formátů, ale přístup je vzhledem k rozměrům třeba uzpůsobit a někdy je třeba volit nestandardní řešení. U takto rozměrných dokumentů lze totiž narazit i na technické limity dané například rozměry přítlačné plochy lisu.

Nakonec byly diskutovány protokoly, které by měly být odesílány zpět pro kontrolu prováděných činností. Po dohodě bude společně s nimi zaslána i výroční zpráva, kde budou zahrnuty i na pracovišti provedené činnosti, které protokoly nepokrývají (instalace, školení...)

Poslední den byl, nakonec poněkud nečekaně, věnován workshopu pro dva studenty vyslané z Akademie výtvarných umění v Sarajevu. Přes komunikační nezdary, kdy se zdálo, že o setkání nebude zájem, se nakonec podařilo na poslední chvíli během odpoledne předešlého dne celou akci domluvit. Byli vybráni dva studenti prvního ročníku magisterského studia věnovaného restaurování uměleckých děl¹. Velkou výhodou z hlediska workshopu bylo, že oba účastníci tak již prošli teoretickou průpravou týkající se degradace a konzervace (nejen) papírových materiálů a měli za sebou i praktické zkušenosti s některými postupy. Navíc konzervace papírových materiálů bude objektem jejich zájmu po nadcházející studium. Vzhledem k tomu, že vybavení pracoviště bylo vybíráno s přihlédnutím ke snaze o záchranu co největšího množství dokumentů poškozených ohněm i následným hašením, byl instalován i dolévací stůl. Jak jsme byli již dříve informováni, doplňování ztrát doléváním papírovinou je v Bosně a Hercegovině metoda sice známá, avšak není používána. Místní archiv doposud žádné restaurátorské pracoviště neměl a v dalších institucích, o kterých máme informace, je užíváno jiných postupů. Přítomní studenti tak vlastně měli jedinečnou šanci seznámit se s postupem, který znali jen teoreticky. Bylo patrné, že možnosti dolévání jim vyhovují, a je tak možné, že časem nezůstane u jediného pracoviště v oblasti, které bude pro tuto techniku vybaveno. Dále si v kombinaci s doléváním vyzkoušeli těž

¹ Bakalářský studijní obor byl na místní Akademii výtvarných umění otevřen teprve před nedávnem a účastníci taky byli prvními absolventy. Stejně tak navazující magisterské studium otevřelo letos svůj první ročník. Koncepce studia je rozdělena do dvou částí. V bakalářském kurzu se studenti věnují „všem“ typům materiálů výtvarných děl a studují jejich strukturu, materiálové vlastnosti a analytické metody. K tomu se věnují technologii restaurování po teoretické stránce. K praktickému restaurování se pak studenti dostávají až v navazujícím magisterském studiu, které je již zaměřeno na konkrétní typy materiálů.

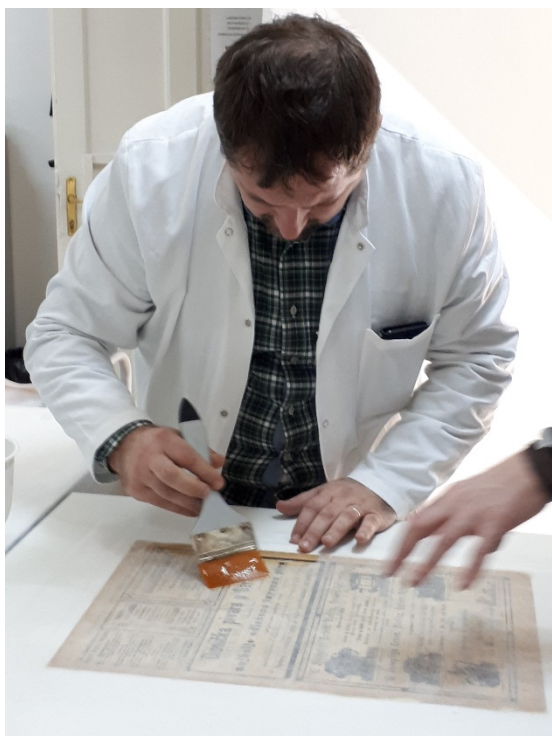
postup celoplošného podlepování japonským papírem o nízké plošné hmotnosti. Ten sice znali, novým prvkem pro ně však bylo užití japonského škrobu Zin-Shofu, jakožto i specifický způsob aplikace.

Obrázek 3 – studenti AVU v Sarajevu při workshopu

Obrázek 5 – studenti AVU v Sarajevu při workshopu

Obrázek 4 – studenti AVU v Sarajevu při workshopu

Obrázek 6 – studenti AVU v Sarajevu při workshopu

ZÁVĚR:

V průběhu návštěvy se oproti původnímu očekávání nepodařilo vyřešit problém se zařízením na výrobu obohacené vody. Popis závady (pravděpodobně se jedná o problém s jednou z vodivostních sond) bude předán dále k řešení dodavatelské firmě, protože přístroj je v podstatě nový a měl by fungovat bez problémů.

Všechny ostatní cíle pracovní cesty se podařilo splnit, a to včetně seznámení studentů Akademie výtvarných umění s novým restaurátorským pracovištěm a některými postupy. Tento bod programu byl zpočátku ohrožen, protože z Akademie se nedostávalo odpovědi, avšak na poslední chvíli se podařilo návštěvu uspořádat.